

פרשת ויקהל תשע"א
בענין התרומה

שמות פרק לה

(ד) ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה יקנן לאמר: (ה) קחו מאתכם תרומה ליקנן כל נדיב לבו וביאה את תרומת יקנן זהב וכסף ונחשת: (ו) ותכלת נארגמן ותולעת שני ושש ועזים: (ז) וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים: (ח) ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים: (ט) ואבני שהם ואבני מלאים לאפוד ולחשן: (י) וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו את כל אשר צוה יקנן:

רש"י

(ד) זה הדבר אשר צוה ה' - לי לאמר לכם: (ה) נדיב לבו - על שם שלבו נדבו קרוי נדיב לב. כבר פירשתי נדבת המשכן ומלאכתו במקום צואתן:

רמב"ן

(ה) יביאה את תרומת ה' - כמו יביא את תרומת ה', אבל יכנה ויפרש. וכן ותפתח ותראה את הילד (לעיל ב ו), בבואו האיש (יחזקאל י ג), אשר לא יעבדו אותו את נבוכדנצר (ירמיה כז ח), אשר

אנכי נותן להם לבני ישראל (יהושע א ב), ורבים כן. ועל דרך האמת הוא כמו יביאה עם תרומת ה', שביאה התרומה העליונה, בסוד ויקחו לי תרומה. וכבר פירשתי (לעיל כה ג). ולרבותינו מדרש "בותפתח ותראהו את הילד", שראתה עמו שכינה (סוטה יב ב):

שמות פרק כה פסוק ג

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת:

רש"י

זהב וכסף ונחשת וגוי' - כולם באו בנדבה, איש איש מה שנדבו לבו, חוץ מן הכסף שבא בשוה מחצית השקל לכל אחד, ולא מצינו בכל מלאכת המשכן, שהוצרך שם כסף יותר, שנאמר (שמות לח כ - כז) וכסף פקודי העדה וגוי' בקע לגלגלת וגוי', ושאר הכסף הבא שם בנדבה עשאוה לכלי שרת:

רמב"ן

וזאת התרומה - על דרך האמת הוא כמו וה' נתן חכמה לשלמה (מ"א ה כו), וכן כתוב וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם (בראשית מט כח), וכתוב וזאת הברכה (דברים לג א), וכתוב מאת ה' היתה זאת (תהלים קיח כג). וכבר רמזו זה בבראשית רבה (ק יב) במדרש מזקנים אתבונן, והמבין יתבונן. ובאלה שמות רבה (מט ג) וזאת התרומה אשר תקחו מאתם, כנסת ישראל שהיא

תרומה, שנאמר קדש ישראל לה' ראשית תבואתה (ירמיה ב ג). ושם (שמו"ר לג א) עוד אמר להן הקב"ה לישראל מכרתי לכם תורתי וכביכול נמכרתי עמה, שנאמר ויקחו לי תרומה, כי התרומה תהיה לי ואני עמה, כדרך דודי לי ואני לו (שה"ש ב טז), וכן אמר ככל אשר אני מראה אותך (להלן פסוק ט), כי אני הוא המראה, ואמר הראה אותך, רמז למלת אני, וכן אשר אתה מראה (להלן כה מ), וכן אמר דוד הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל (דהי"א כח ט), כי היתה עליו יד ה':

מלכים א פרק ה פסוק כו

ויקנן נתן חכמה לשלמה כִּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ וַיְהִי שְׁלֹם בֵּין חִיכָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם:

בראשית פרק מט פסוק כח

כָּל אֵלֶּה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיִּבְרַךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרָכְתּוּ בְּרַךְ אוֹתָם:

תהלים פרק קיח פסוק כג

מֵאֵת יִקְנָק הִיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאת בְּעֵינֵינוּ:

ירמיהו פרק ב פסוק ג

קִדַּשׁ יִשְׂרָאֵל לִידְוֹד רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ כָּל אֲכָלֵיו גִּאֲשָׁמוֹ רָעָה תְּבֵא אֲלֵיהֶם נֶאֱמַר יְדוֹד:

שיר השירים פרק ב פסוק טז
 דודי לי ואני לו הרעה בשושנים :

שמות פרק כה פסוק ט
 ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו :

שמות פרק כז פסוק ח
 נבוב לחת תעשה אתו כאשר הראה אתך בהר כן יעשו :

שמות פרק כח פסוק מ
 וכלבני אהרן תעשה כתגות ועשית להם אבנטים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת :

ביאור אבוסהולה על הרמב"ן - פרשת תרומה

וזאת התרומה על דרך האמת כמו וה' נתן חכמה לשלמה עד כי יחיה עלי יד ה' כ"כ . פי' חלה שהיא התרומה שהיא חכמה שלמה ומביאה ראייה מן הפסוקים וזאת אשר דבר להם . חלה הנכונה . מאת ה' יחיה זאת . וכבר רמזהו בנ"ר בחנו הרב בצרפת וזאת הנכונה ויש מבוחר יוהר ונאלה שזאת רבה (פל"ג) וזאת התרומה כנסת ישראל שהיא תרומה שג"ל ראשית הנולדת בה"א להורות על ענין . ויש עוד אמר הנ"ל לישראל מכרחי לבש הורחי שהיא התרומה כביכול נמכרתי עמה שאלמר ויקחו לי התרומה כי התרומה הריב לי ואני עמה כדרך דודי לי ואני לו . פירוש כי משמעות ויקחו לי התרומה מורה שני ענינים ויקחו לי עס התרומה כדרך דודי לי ואני לו או ויקחו לי התרומה כדרך ואני לו כי הכל יחוד שלש פי' ובענין המשכן שיעשו לשכון כבוד באלה יקחו לי התרומה כי יקרבו לה לי ואני לה . וכן ככל השב איני מראה אותך . כי אני הוא המראה ואמר הראה הוהך רמז למלה אני . וכן אשר אתה מראה על ידי כי הנוהך לו וכן אמר דוד הכל נכתב מיד ה' עלי השכיל כי יחיה על ידי ה' :

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.